

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnilstvo v
Katoliški tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
ziških ulicah št. 2, 1, 17.

Izhajevsak dan, izvenem
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Se pošilja prejeman:

za
slo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
šest mesecev 6, 50 —
tri mesece 2, 20 —

Upravnilstvu prejeman:

za
slo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
šest mesecev 5 —
tri mesece 1, 70 —

Se pošilja na dom
20 h na mesec.

Štev. 265.

V Ljubljani, v torek, 18. novembra 1902.

Letnik XXX.

Slovenci ob meji.

Šola v št. Ilju v Slovenskih goricah.

Bivamo ob Muri, tri ure nad Mariborom proti severu. Imamo že kakih štirinajst let štirirazredno šolo, v kateri je v tretjem in četrtem razredu nemščina učni predmet. Da ta, dozdej slovenska šola, nima v višjih razredih nemškega učnega jezika, je naše Germane vedno bolelo. Ustanovili so si torej že leta 1889 po nemškem »šulvereinu« svojo privatno nemško šolo, najpoprej enorazrednico, katera se je potem v nekaterih letih razširila v dvorazrednico, dobila pravico javnosti in kot tako je lansko leto prevzela štajerska dežela v svojo upravo. Ne bo odveč tukaj pripomniti, da je pri ustanovitvi tukajšnje »šulvereinske« šole imel takratni okrajni glavar mariborski gosp. baron Hein svoje posebne zasluge, in vsled tega mu je tudi »baron« Pistor iz hvaležnosti priskrbel naslov: častnega občana šentiljskega.

Krajni šolski svet je bil do leta 1900 po svoji večini slovenski, in vsi napor Pistorja in tovarišev, da bi dobili krajni šolski svet v svoje roke, bili so zastoj. Imenovanje leta so bile po občinah zopet volitve za krajni šolski svet, in Slovenci so si priporili večino. A zdaj si je vedel Pistor drugače pomagati. Predlagal je v občinski seji, naj se občina šentiljska obrne do deželne šolskega sveta s prošnjo za povišanje udov v krajni šolski svet, v katerem je ravno ta občina že itak imela dva zastopnika, vse druge pa le po enega. Isto je storila tudi občina Cirknica. In česar se nismo nadjali, se je zgodilo. V Gradcu so občini šentiljski pripoznali še dva zastopnika, tako da ima zdaj štiri člane v krajnem šolskem svetu, poleg njih še nadučitelj, duhovnik in krajni šolski ogleda, kateri vai bivajo v tej občini; Cirknica pa je tudi dobila enega zastopnika več, druge občine pa nobenega. In hkrati so imeli Nemci večino v krajnem šolskem svetu in Pistor je takoj izvajal posledice. Predlagal je v krajnem šolskem svetu: v prvem in drugem razredu naj bo učni jezik slovenski, v tretjem in četrtem pa učni jezik nemški; slovenščina pa le učni predmet. Taka bojda mora biti utrakvistična šola. Pomagal mu je še prav po nepotrebnem ravno od Ščavnice došli novi nadučitelj g. Fortunat Sadu, rodom Kranjec iz Studenca na Dolenjskem, ki je priporočal nemščino že v drugem razredu pri nazornem poduku. O tem je pri Slovencih prišel ob vse zaupanje

ter igra zdaj v št. Ilju prav žalostno ulogo; gotovo ne v prid šoli, katere vodstvo mu je izročeno.

Da je bilo vse ugovarjanje narodnih članov krajnega šolskega sveta zaman, je umovno; večina je sprejela Pistorjev predlog in ta svoj predlog je Pistor zopet zastopal v okrajnem šolskem svetu mariborskem, ki je seveda nemški. Ta je popolnoma sprejel Pistorjev predlog, in sicer še s tem pristavkom, da je nemščina izključno učni jezik v tretjem in četrtem razredu.

Deželni šolski svet, kateremu so predložili ta famozni sklep okr. šolskega sveta v potrjenje, ga je še enkrat pripisal v šolnim občinam Ceršak, Dobrenje in Selnica v pretres in posvetovanje, katere pa so enostavno protestirale in rekurirale na deželni šolski svet, uvečevaje posebno, da je ta uvedba nemščine na štirirazredni slovenski šoli popolnoma nepotrebna, ker Nemci imajo itak že dvorazredno javno nemško šolo, in kdor hoče, lahko svoje otroke tudi tje pošilja; Slovencem pa naj ostane njihova slovenska šola, vsaj se ne branijo nemščine v tretjem in četrtem razredu, ako se le pametno, po pedagogičnih načelih podaja slovenskim otrokom.

2. oktobra 1902 je deželni šolski svet v tej zadevi odločil, da se rekurzu občin Ceršak, Dobrenje in Selnica ugodí, odlok okr. šolskega sveta mariborskega iz pedagogično-didaktičnih razlogov pa razveljavi.

Ta odlok dežel. šol. sveta, ki smo ga pred dobrim tednom v roko dobili, je tukajšnje Slovence prav zadovoljil. Ostane nam slovenska šola, katero obiskuje 329 slovenskih otrok. Neprijetno pa je dirnul nekdanji narodnega našega nadučitelja F. Sadu-ja, kateri je že v tej jeseni nameraval pričeti z nemškim podukom. Kako paš temu pedagogu donijo besede dežel. šol. sveta po ušesih: »aus pädagogisch - didaktischen Gründen?«! Sodimo, da mu niso jasne, kakor mu menda ni jasno bilo počenjanje Ledinekovega koštruna.

S tem pa še šolska vojska št. iljskih Slovencev ni končana. Deželni šolski svet namreč že leta in leta sili na ustanovitev petega šolskega razreda, ki je silno potreben, ker tretji razred ima 120, četrta pa 96 učencev. Da je pri takih razmerah učitelj revež in učenci, bode vsakemu jasno, le našim nemškim šolskim očetom ne, ki se tega na vse kriplje branijo, ker bi razširjenje šole prišlo Slovencem na korist, Nemci pa bi radi svojo dvorazredno nemško šolo raz-

širili. Delajo namreč na to, da bi se občine Ceršak, Dobrenje in Selnica izšolale iz št. iljske šolske občine in si postavile svoje šole; potem bi imeli Nemci v št. Ilju le eno šolo in sicer nemško.

Da se to ne bo zgodilo, za to bodo skrbele imenovane občine, ki so pomagale graditi št. iljsko šolo, iz katere se brez postavnega vzroka ne dajo izbaciti. Pa tudi Slovenci št. iljske in cirkniške občine bodo vedno za svoje slovenske otroke »iz pedagogično-didaktičnih razlogov« trjajali slovensko šolo. Niste nas pohrustali sčutih, ne bote nas b'edeh!

Parlamentarni položaj.

V našem parlamentarnem položaju še vedno ni nikake jasnosti, ne uđajo se niti Čehi niti Nemci in v takih razmerah je sploh izključeno vsako sporazumljenje. V vladnih ter tem bližje stojećih parlamentarnih krogih se je doslej računalo z mogočo sestavo koalicijske, ki naj bi v parlamentu in ministerstvu združila vse večje parlamentarne stranke, predvsem Čehi, Poljake in Nemce. Ta misel se pa, kakor razvidno iz najnovejših poročil, ni dala izvesti, in sedaj se celo trdi, da v višjih krogih sploh niso računali s to eventualnostjo. To je pa seveda le izgovor radi lepšega. Tudi poskusi gledé začasne sprave mej Čehi in Nemci se niso obnesli, ker poslednji nočejo dovoliti češkega notranje-uradnega jezika, Čehi pa stavijo ta pogoj kot *conditio sine qua non*. Tako smo danes zopet tam, kjer smo bili začetkom zasedanja, nihče si ne vé pomagati iz zagate. — V tej veliki stiski je prišla Koerberju na pomoč nemška ljudska stranka z zelo smešnim zagotovilom, da je izmej vseh strank najbolj vneta za resno delo. Vlada naj torej nikar ne odgodi zasedanja zbornice ali jo celo razpusti, ker je gotovo, da Čehi ne bodo vztrajali pri dosežanju obstrukcijski taktiki. Večje predznosti si sploh ni lahko mogoče misliti. Čehi naj brez vsakega najmanjšega zadosčenja odstopijo od svojih zahtev na ljubo svojim največjim nasprotnikom. V takih razmerah je pač bedasto misliti, da je še ta teden pričakovati ugodne rešitve.

Seveda je ob takih razmerah tudi brez podlage naslednja kombinacija za koalicijski kabinet: »Predsedstvo in notranje zadeve Koerber, finance Kramar, trgovino dr. Baerenreiter, poljedelstvo grof Wodzicki, pravosodje dr. Lammasch ali dr. Madayski, nauk grof Stürgkh,

nemški minister dr. Derschatta, železniško ministerstvo ohrani Wittke«.

Volitev v Pragi.

Včeraj šele so mogli praški občinski odborniki izvoliti svoja dva županova namestnika, ki sta izvolitev tudi sprejela. Pri zadnji volitvi je bil, kot znano, izvoljen za prvega podžupana dosednji podžupan dr. Fric, ki pa si je izprosil odloga osmih dni, da si premisli. Mož je sedaj izjavil, da izvolitve ne sprejme. Pred včerajšnjo volitvijo sta se pa obe stranki zjediniili za oba kandidata na podžupanski mesti in je bil Neuhbert soglasno izvoljen za prvega, dr. Gross pa s 74 od 80 glasov za drugega podžupana. S tem je bila definitivno rešena praška kriza.

Katoliško šolsko društvo in ministri.

Minulo soboto je imelo katoliško šolsko društvo za Avstrijo dvoje slavnostnih zborovanj, na katerih sta govorila poslanca dr. Porzer in princ Alojzij Lichtenstein mej drugim tudi o velikem pomenu zadae kršč. soc. zmage za razširjanje katoliške ideje v Avstriji. K zborovanju so bili tudi povabljeni ministri Koerber, Goluhovski, Hartel, Call, Böhm-Bawerk in Rezek, a se povabilu niso mogli odzvati ter so poslali oprostilna ter pozdravna pisma. To pa je povzročilo nepopisni krik v avstrijskem Izraelu. Židovsko-liberalno časopisje napada avstrijske ministre, ki se sploh drznejo odgovoriti na povabilo tega društva, ki hoče ustanoviti konkurenčne šole sedanjim državnim, »vsem zahtevam katoličanov ustrezajočim šolam«. In taki močje, vzklika konečno te vrste žurnalistika, so na delu naše države, dr. Koerber hoče rešiti državo iz sedanjih zmed, dr. Hartel pa čuvati sedanje šolske zakone! — Ljudem, ki pišejo in bero take bedarije, pa res sploh ni več pomagati.

Nov volilni red za državni zbor?

Sedanje skrajno nejasne parlamentarne razmere so dovedle dunajskega poročevalca »Linz. Volksblatta« do prepričanja, da bi imelo nadaljnje zborovanje sedanje zbornice nekaj smisla le v tem slučaju, če bi hotela vlada popolno pokopati avtoriteto parlamenta ter doprinesiti dokaz, da se v Avstriji ne more vladati z ljudskim zastopom v sedanjih obliki. Po tej sodbi pride do zaključka, da je sklep zasedanja, razpust zbornice edina mogoča in umestna posledica sedanjih razmer. Za ta slučaj pa so merodajni krogi tudi

LISTEK.

Pismo s Kitajskega.

(Pisec Veselko Kovač, apostolski misijonar.)
(Konec.)

Po Veliki Gospojnici je vročina ponehala, vsled tega je pa tudi kolera zahtevala vedno manj žrtv. Sedaj so slučajji kolere prav redki.

Sredi meseca avgusta dobili smo v Santungu novega podkralja. Mož je jako star. Ima jih že sedemdeset na hrbtu. Vid mu je že precej opešal, posluš ima pa tak, da mu je treba skoraj vsako stvar dvakrat povedati. Kmalu po prihodu ga je naš apostolski provikar obiskal. Podkralj mu je obisk vrnil. Pri tej priložnosti sem videl, kako radovedni so Kitajci. Njegovi in naši slugi so zijali glava pri glavi skozi vrata in okna notri v sprejemnico ter poslušali, kaj govore

v sobi. Čudno, nihče jih ni zapodil proč. Res, prav kitajska navada! Kadar gre podkralj (v Santungu ima cesarski namestnik ime »futé« t. j. guverner, a ne manjši dostojanstvo, kakor v drugih provincijah podkralj) torej, kadar gre futé ven, bodisi na obisk, ali pa ven iz mesta, ustrelí na mestnem obzidju trikrat — kadar se vrne, ravno tolikokrat. Zanimivo je, kadar se poda futé na nekoliko daljšo pot. O taki priliki ga spremlja velika množica mandarinov in raznih slug. Treba je torej mnogo voz — dvokolnic. Vojaki se razkropijo po mestu in mestni okolici iskat potrebnih voz. A, ker futé za vozove nič ne plača, in se vozniki o taki priliki nimajo drugega nadejati, kakor gorkih batin, hitro zbežijo in se poskrijejo, ko zvedo, da futé potrebuje voz. Tako se je tudi te dni zgodilo. Silno težko je bilo vsled tega dobiti voznika, ki me popelje na misijonsko postajo.

Magr. Anzer v Južnem Šantungu je otvoril dve šoli za Kitajce brez razlike veroizpovedanja. Vlada kitajska mu je obljubila zdavno vsakoletno denarno podporo s pripomnjo, da imajo imenovane šole pravico javnosti. Škof Anzer pa je stavil od svoje strani sledeče pogoje: 1. da se Konfuciju od paganov v šoli ne izkazuje nobena čast; 2. da se učenci oficijelno ne vodijo v pagode ali druga verska poslopja; vsak posameznik pa da ima zunaj šole v verskem oziru popolno prostost. — Slednjič pa, da so tudi kristijani pripuščeni k državnim izpitom, ne da bi jim bilo treba skazati Konfuciju božje časti. Vladi je moral obljubiti, da v navzočnosti paganov učitelj ne bo govoril o katoliški veri. — Pred kratkim pa je prišel od novega futé-ja ukaz, da morajo paganski učenci tudi v šola Anzer-ja šolah skazovati Konfuciju božjo čast. Hitro, ko to škof zve, gre k guvernerju;

in s svojo energijo je dosegel, da se je ukrep razveljavil. — Sploh pa je vprašanje glede na šole na Kitajskem jedno najtežavnějšíh. S tem, da mora vsak, ki hoče biti pripuščen k državnim izkušnjam, skazati Konfuciju božjo čast, s tem, pravim, hočejo kristijane popolnoma izpodriniti od državnih služeb.

V Tainanfu je prevzel neki ameriški misijonar (anglikanec) vodstvo nekake kitajske univerze. Izgovoril si je, da smejo šole tudi kristijani obiskavati. Sedaj pa vlada neče o tem nič vedeti in poleg tega še zahteva, da bi on vodil učence v pagodo Konfucija molit. Grozil je sicer, da če to od njega zahtevajo, on pusti vse skupaj in gre. A mož še vedno vodi šolo, dasi vlada od svoje zahteve ni odstopila. Zdi se, da je možu do mesečnih tisoč kron več nego do verske zadeve.

že dospeli do prepričanja, da bi po sedanjem volivnem redu ne bilo mogoče premeniti sedanjih parlamentarnih razmer, in je valed tega nujno potrebno, da vlada oktroira nov volivni red. Če se pa vlada že poslužuje oktroiranja, naj uvede tudi nov zborniški poslovnik in več drugega, s čimur bi bilo mogoče redno delo v parlamentu. Seveda sedaj stvari še niso toliko napredovale, toda ko se bo vlada poslužila tega skrajnega sredstva, naj ima pred očmi edinole splošno in enako volivno pravico.

Srbi iščejo prestolonaslednika.

Vkljub raznim izjavam kralja Aleksandra, da v Srbiji sedaj še nihče resno ne misli na rešitev vprašanja glede srbskega prestolonasledstva, je vendar to vprašanje v srbskih krogih neprestano na dnevnem redu. Pred nedavnim je došla v tem oziru iz Belgrada senzačna vest, da namerava kralj proglasiti za svojega naslednika na srbskem prestolu brata kraljice Drage, ki biva sedaj, kakor znano, v Parizu. To vest je tedaj belgrajski oficijozus takoj najodločneje dementiral. Sedaj je pa došla v tem oziru nadaljna vest. Iz Belgrada namreč javljajo, da so dne 18. oktobra v državni tiskarni na zelo skrivnosten način natisnili kraljevo proklamacijo, v kateri se kraljičin brat proglašja za prestolonaslednika. Ta tiskovina pa, tako javljajo v navedenem poročilu, ni zagledala belega dne, ker so o njej pravočasno zvedeli na Dunaju in poslali v Belgrad tak migljej, da so morali proklamacijo ustaviti. — Morda vest v tej obliki ni povsem resnična, dokazuje pa vendar le, da iščejo naslednika in bi ga radi našli v kraljičinem bratu.

Obstrukcija v nemškem državnem zboru.

Z vnaprejetjem znanega predloga posl. Aichbichlerja so obstrukcionistom v nemškem drž. zboru znatno pristrizene peroti. Glasovanje po imenih traja po dosedanjem načinu le kakih 10 minut; to dobo bodo pa še znatno skrajšali z uvedbo raznobarnih glasovnic, na katerih bodo natisnjena imena poslancev ter besede „Ne“, ali „Da“ ali „Se vzdržujem“. Vsak poslanec bo dobil gotovo število teh treh vrst glasovnic in se jih bo pri priliki posluževal pri vseh glasovanjih. S tem sklepom so se pa ob enem tesneje združile vse stranke v večini in se torej bržkone ne pojavi parlamentarna kriza, ki jo je pretila povzročiti carinska razprava.

Iz brzojavk.

Vojno stanje v Zagrebu odpravljeno. Včeraj je bilo v Zagrebu in Stenjevcu odpravljeno vojno stanje, ki so je proglasili povodom znanih protisrbskih nemirov dne 7. sept. — Ministerska kriza v Srbiji. Sporazumljenje mej vlado in skupščino se še ni doseglo. Posledica tega razpora so bržkone odstop sedanjega kabineta. — Dr. Lueger v Monakovem. Prihodnji teden bo na nekem shodu govoril dunajski župan dr. Lueger o izidu zadnjih volitev na Dunaju. — Spanci ne odpovedo konkordata. Madridski listi vedo poročati, da je ministerstvo sklenilo umakniti zakonsko osnovo o odpovedi konkordata. — Italijanska zbornica prične z delom 26. t. m. — Francoski episkopat pred državnim svetom. Jutri se prične pred francoskim državnim svetom razprava o obtožbi proti 74 škofom in nadškofom, ki so podpisali znano okrožnico v zadevi kongregacij. — Maroški sultan se je postavil na čelo 25.000 mož in je prišel nastopiti proti Kabilom.

Blagoslovljenje delavskih domov v „Rožni dolini“.

Pod Rožnikom tik pri Glincah nastala je trudom „Slov. delav. stavb. društva“ nova delavska naselbina. 19 novih hišic priča o skrbi naših delavcev za svoje družinice. Prav lepa je bila torej misel, da se dovršitev teh stavb primerno praznuje. To upliva tudi na druge in marsikdo si želi posnemati pridne može, ki tako uzorno skrbijo za svoje družine, in s tem pridobiti svojemu domu srečo. Prijazna je ta delavska naselbina pod prijaznim Rožnikom. Naselniki sarai so ji nadelali poetično ime „Rožna dolina“.

V nedeljo pa se je ital ljubka »Rožna dolina« že ovenčala in okrasila. Z venci so bili prepleteni domovi, zastave so veselo vihrale in slavoloki so oznanjali, da praznuje

»Rožna dolina« slovesen dan. Sredi naselbine je na visokem drogju 15 metrov dolga slovenska trobojnica oznanjevala, da so to domovi slovenskih delavcev. Iz Ljubljane je pohitelo tja mnogo gostov. Tudi nekaj nasprotnikov smo videli mej njimi. Ti so se pač lahko marsikaj naučili in če drugoga ne, odnesli so nazaj v Ljubljano gotovo — respekt pred krščanskimi socialci.

Ob določeni uri pripeljal se je prevzvišeni gosp. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Ob prvem slavlolu ga je pričakoval obč. zastop. občine viškoklinške, na čelu mu spoštovani župan gosp. Fran Javornik, in viškoklinško ognjegasnno društvo, na čelu mu vrli načelnik g. Sturm. Gosp. knezoškofa je pozdravil v imenu občine župan gosp. Javornik, nakar se je g. knezoškof prijazno zahvalil, rekoč, da z veseljem gre blagoslovljat delavske domove. Izmej belo obledenih deklic ste stopili Marija Perme, hčerka ondotnega hišnega posestnika, ki se je posebnostno požrtvovalno trudil, da se je slavnost tako sijajno izvršila, in Angela Vode. Mladenki ste izročili knezoškofu pozdrave mlade čete in mu poklonili cvetja.

Sredi mej ljudstvom korakal je dalje v spremstvu g. P. Konstantina, č. g. župnika Stareta in č. gosp. Steska knezoškof dr. A. B. Jeglič. S polno ljubeznijo ga je obdajalo ljudstvo. Nasproti so se mu svetile pri hiši strelododnega instalaterja gosp. Fakina pomembne besede na slavoloku: »Oče, pristočno Vas pozdravljamo! Tu je čakal knezoškof dr. Krek z društvenim odborom in društveniki. Imenom društvenikov je s krepko besedo pozdravil knezoškofa poslovodja c. kr. tobačne tovarne g. Anton Skof.

Upravičeno je povdarjal v svoji zahvali g. knezoškof, da more delo, ki se vidi tu, izvršiti le prava ljubezen do bližnjega in zaupanje v božjo pomoč. Le pogum in srčnost! Pogum in srčnost naj društveniki dobivajo s podobe Križanega, katera je postavljena sredi naselbine.

Tudi tu niso hoteli zaostati otrodiči, in zopet so prinesli knezoškofu svežih cvetlic. Mala hčerka g. Fakina pa je pogumno govorila:

»Pozdrav pristočni, milostni vladika, imenom hiše te podajam jaz. Najprvo stala je, in zdaj nam priča, iz malega, da raste res veliko. Delavcev dom, trpinov dom. Prišli ste danes blagoslovit. Tu ni zlata, tu ni srebra, Imetje naše borno je. Le nekaj v prsih tu imamo, Kar v dar Vam danes radi damo: To srca Vam udana so. Zatorej kličem jaz veselo Bog živi, živi Vas vladika!

In zaorili so mogočni »živio« klici, mej katerimi so se slišali drobni »živio« iz mladitih grl.

Druga odposlanka mlade čete, hčerka g. Gašperlina, pa je istotako razločno in srčno govorila:

Veselo danes srce bije, Čutil preblagih polno je. Z neba naj blagoslov razlije Na Vas, premilostnivi, se. Pač sreča je za čedo verno, Ko jo obišče nje pastir. In s polnim srcem Vas sprejemlje, Saj sreče vir pri Vas zajemlje. Roke maziljene prostrate Nad naših domov mirni stan In blagoslova jim prosite, Da vsem izide sreče dan! On, ki je vstvaril nežno cvetje, On, ki daje življenju rast, Naj Vas ohrani mnoga leta Nam v blagoslov in v božjo čast!

V hiši g. Skofa, ob kateri je stal slavolok, ki je v napisu izražal čutila krščanskih socialcev do prebalega g. knezoškofa, v besedah: »Vaši smo, Vaši ostane« in kjer ga je čakal č. g. župnik frančiškanski P. Hugolin Sattner, se je g. knezoškof preoblekel v cerkveno opravo. Mej tem se je zbralo ljudstvo pred Skofovo hišo. Knezoškof je, predno je prišel blagoslovljati domove, pristočno nagovoril ljudstvo. Povdarjal je, da pravo pove na rodni rek: »Z Bogom prični vsako delo, da bo dober tek imelo!« Iz vernega, Gospodu Bogu udanega srca prihajajo blaga dela. Ustvarjeni smo tudi za srečo na zemlji. Ne trudimo se vsak samo za svojo srečo, ampak tudi vsi za skupno srečo. Zunanja sreča nam ni zadostna, iščimo tudi notranje sreče, ki obstoji v tem, da Bogu zvesto služimo in njegove zapovedi izpolnjujemo. Zvest, da po poklicu živim, da služim vedno srečo, ta zavest da mir srca. Opozarjal je na to, kako si je Izveličar izbral delavčev stan in kako je s svojim življenjem dal vzgled, kako hodimo po poti do večne sreče. Bog je hodil tudi po poti dela, po poti truda — to je najboljša pot do sreče. Nabirajmo zaslužnjo za večnost in svoje trpljenje posvetimo Bogu, vsaj vsak korak, vsak žulj ima neizmerno vrednost v spominu

vsega vednega Boga. Vedje vrednosti svojemu delu ne moremo dati, ako je posvetimo Bogu. Naj bi v teh delavskih domovih vladal mir božji. V teh željah bom blagoslovil te delavske domove.

Stopal je nato knezoškof v delavske domove in blagoslovil jih in njihove prebivalce. V hiši g. Fakina je bil zaključek ter se je ond g. knezoškof zopet napravil za odhod. Pred odhodom je pred podobo križa, ki stoji sredi naselbine, nagovoril zbrane društvenike, povdarjajoč, da je zelo pomenljivo, da so si tu postavili podobo Križanega, od katerega naj zajemljejo tolažbo v svojem trpljenju. Z vskliki iskrene hvalečnosti se je poslavljalo ljudstvo od knezoškofa. Pridobil si je s svojo ljubeznjivosti zopet mnogo src.

Ob sklepu ne moremo kaj, da bi se ne spomnili tudi čudnega postopanja vlade. Ako bi imeli tako društvo kje v nemškem delu naše države, bi mu vlada izkazovala skrajno pozornost, ker pa Slovenci s takim društvom vsem drugim deželam prednjačimo, je vlada zapeta do vratu. Drugod bi ob taki slavnosti mrgolelo vladnih zastopnikov, ko so pa zadnji delavci k slavnosti blagoslovljenja delavskih hiš v Vodmatu povabili zastopnika vlade, je le ta se odlikovala s svojo — nenavzočnostjo. V tem se vidi, kako izpolnjuje vlada svojo dolžnost in skrbi pri nas za ljudstvo in za podjetja, ki so namenjena v korist ljudstvu. To pa nas ne sme oplasiti. Le naprej — da se »Novemu Vodmatu« in »Rožni dolini« pridružijo še druge delavske naselbine v blagor mušenih delavskih trpinov!

Dnevne novice.

V Ljubljani. 18. novembra.

Premilostni gosp. knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič se je odpeljal danes jutraj ob štirih v Rim, da bo poročal sv. Očetu o stanju ljubljanske škofije.

Umeščen je bil včeraj č. g. Stefan Rihar, župnik na Studnem, na župnijo Planino pri Cirknici.

Ljubljenec „Učiteljskega Tovar.“ in „Piccolo“. „Edinost“ poroča: Današnji „Piccolo“ prinaša dolgo pismo znanega učitelja Marchija, ki obširno pripoveduje, kako so ga po nedolžnem odgnali v ječo, ker je bil obdolžen — baje po krivem — žaljenja veličanstva. Simptomatično je pa vsekako to, da Marchi piše ravno v „Piccolo“. Nadalje je tudi važno, kako „Piccolo“ sodi o tem učitelju; imenuje ga namreč: »neki slovenski učitelj, sovražen od hrvatskih agitatorjev radi njegovega propagiranja — sprave z Italijani...« Kaj si Italijani in ž njimi seveda tudi „Piccolo“, mislijo pod „spravo z Italijani“, to je vsem nam le predobro znano. Važen za presojanje Marchijevega narodnega mišljenja pa je sledeči odstavek njegovega pisma, priobčenega v „Piccolo“: „Cesar se je vozil po Istri dne 1. septembra t. l. namenjen na vojaške vaje pri Pulji. V programu vožnje ni bilo določeno, da vlak postane na lupoglavski postaji, temveč je bilo le določeno, da bo dvorni vlak skozi buzeško postajo počasneje vozil ter da nekoliko minut postane na postaji v Cerovljah. Vsekakor pa se je hotela cesarjeva vožnja zlorabiti za uprizoritev hrvatske politične demonstracije na lupoglavski postaji. Zbrali so bili tropo nezavednih kmetov; iz župnišča je izšlo precejšnje število hrvatskih trobojnic, katere so vihrale na postaji in so se usilile celo učencem.“ In takega človeka so hoteli svoječasnno kazati kakor slovenskega liberalnega narodnjaka; priobčevali so se njegovi dopisi in branili ga proti narodnim listom v Trstu in Istri, ki so se borili proti njegovi italijanski politiki.

Predavanje slov. kršč. soc. zveze v Vevčah je bilo v nedeljo popoldne jako dobro obiskano. Vdeležili so se predavanja v lepem številu tako ženske, kakor moški. Predavatelj g. L. Smolnikar navaja, da sta dva sovražnika, ki hočeta uničiti ljudstvo naše. Prvi sovražnik je pijančevanje in drugi liberalizem. Ker je o pijančevanju že ond itak izborna predaval stolni vikar Kalan, je pridelal k njegovemu predavanju le še nekaj številčk, koliko se pri nas spiye. Na Kranjskem se spiye vsako leto žganja, vina in piva za 11 milij. kron. Povdarjal je, koliko dobrega bi se s tem denarjem lahko storilo. Drugi sovražnik pa je liberalizem,

ki hoče iz našega ljudstva iztrgati vero. Liberalci dobro vedo, da naše ljudstvo še veruje v Boga in spojuje versko pravno dolžnosti. Zato pa delajo na zvit način in sicer po berivu. Res, da pri nas glede slabega beriva ni še tako hudo kakor je drugod, toda tudi med nami se nahaja slabega beriva več ko preveč. Slabo berivo se pa deli med tako, ki 1. le namiguje na opolznost, in 2. ki naravnost nesramno piše. Predavatelj obširno razlaga osobito škodljivost takozvanih kolportážnih romanov, ki so se zadnji čas jeli širiti tudi med naše ljudstvo. Močno širijo zadnji čas med ljudstvo razni agentje kolportážna romana: »Grofica beračica« in »Beračeve skrivnosti«. Vsebina obeh teh kolportážnih romanov je opolzna in protiverska. Proč z umazanimi spisi, ki škodljivo uplivajo na naravnost, smešijo spoved in duhovnike. Konečno povdarja predavatelj potrebo večjih prostorov za razvoj društvenega življenja pri D. M. v Polju. Sedanji prostori so vsekakor premajhni. Navdušuje navzoče, naj resno mislijo o novem društvenem domu. S pogumom in z zaupanjem v božjo pomoč se vse lahko doseže. Predavatelj pripoveduje iz lastnega življenja, kako je kot kaplan na Vrhniki sezidal »Rokodelski dom«. Zaključil je s željo, da bi se drugo leto že vršila predavanja v novem društvenem domu. Poljudna in s humorjem osoljena izvajanja predavateljeva so navzoči sprejeli z glasnim ploskanjem. Domači zaslužni kaplan gosp. M. Rihar izraža med drugim nekaj misli, o slabem berivu. Prihodnje predavanje v Vevčah bode tretjo nedeljo decembra (21.) točno ob pol 4. popoldne. Predaval bode »Zvezin« predsednik naš g. dr. Krek.

Še enkrat ogenj na Gorah pri Idriji. Pripovedujejo, da so pripeljali onega Demšarja, ki je na sumu, da je zažgal Govekarjevo hišo. Prijeli so ga neki v Kranju. Spomnili smo se pri tem drugega dogodka. Mož je pretel že preje, da bode kaj napravil. Tam meseca maja je grozil Govekarjevi ženi z nožem. Dne 16. maja popoldne je šla valed tega imenovana žena k sodniji, da bi to naznanila. Ker ni bilo gospodov več v pisarni, podala se je k idrijskemu zastopniku državnega pravdnštva gospodu Paater mu naznanila, kako preti Demšar. Kaj je na to storil gospod Paa, ki rad pripoveduje, da je bil »prej klerikal, sedaj pa liberal«, vam gotovo sporoči sam ali pa sodnija, kateri je obljubil Paa takoj ovaditi. Čudno je pač, da je ostal Demšar prost.

Dvajsetletnico svojega obstanka slavi bralno društvo v Gor. Logatecu, dne 22. t. m. v prostorih gospoda I. Riharja. Koncert proizvajja poleg društvenega možkega zbora in slavne »Ljubljanske društvene godbe« tudi prostovoljno ženski zbor, sestojed iz več dam višjih krogov.

Samomor gimnazijskega profesorja. V Gradcu se je včeraj ustretil iz Belgrada došli gimnazijski profesor Mitar Vujković.

Gibanje mej tržaškimi težaki. Tržaški težaki so imeli shod, na katerem so sklenili, da na ponudbe trgovcev odgovorijo, da iste vsprejemajo ter da stavijo še nekatere druge zahteve. Rok za odgovor so določili do prihodnjega petka. Med zahtevami težakov je deveturni delavnik med tednom, ob nedeljah in praznikih 8 urni in nekateri denarni priboljški.

Železniška zveza s zlato Prago, koja je središču Slovenije 800 km. oddaljena, postane zopet jako ugodna in pripravna. Iz Ljubljane v Prago in nasprotno vozeči direktni voz I. in II. razreda po progah c. kr. državne železnice, koji se je pred nekaj meseci opustil, uvede se namreč zopet s 1. decembrom t. l. Direktni voz bode odhajal iz Ljubljane popoldne z gorenjskim vlakom ob 3:56 in dohajal v Prago drugi dan ob 2:35 popoldne; iz Prago bode isti odhajal ob 1:35 popoldne in prihajal v Ljubljano z dopoldanskim gorenjskim vlakom ob 11. uri 16 minut. — Iz vzemši proge Ljubljana - Trbiž in Kleinreifling Budjejevice vozi direktni voz z brzovlaki in stane vožnja v I. razredu K 78:20 in v II. razredu K 47:76.

Ponesrečil so je Janez Pečenik iz Zalkanca pri Horjulu. Peljal je namreč iz gozda voz stelje domov. Kmalu potem, ko se je voz premaknil, se je tudi nagnil in prevrnil na njega. Poleg je bila tudi njegova sestra, ki je šla klicat v bližino ljudi na pomoč. Ko so ti prišli, potegnili so mrtvega izpod voza. Fant je prišel lansko leto od vojakov in je bil edini sin dobre kmetake hiše.

Smrt beračeva. Iz Leskova se nam piše: 14. t. mes. pride proti večeru neznan berač, okolo 70 let star, k Francetu Lavstetu v Brezje ter prosi za prenočišče. Prenočil je — pa za vselej. Drugo jutro našli so ga mrtvega.

Človeka mesto lisice obstrelil. Dne 15. t. m. je lovec Jan. Kužnik iz Loke pri Dobrničah v gozdu pri Preski menil ustreliti lisico za grmom, a je bil neki ubožec. Nezvestostega, ki je imel rano v glavi, so prenesli v Dobrnič in ga prevdali. Sedaj se mu je obrnilo na bolje.

Mokronoško učiteljstvo priredi 23. t. m. veselico v korist ondodni šolarki kuhinji v prostorih gostilne »pri lipi«. Vapored: igri »Ali plavaj ali utoni« in »Sam ne ve kaj hoče«, petje, prosta zabava in ples. Vstopnina 50 h, začetek ob pol 8. uri. K obilni udeležbi uljudno vabi mokronoško učiteljstvo.

Zopet nesreča na železnici. V nedeljo 16. t. m. ob pol 12 uri pred polnoči padel je poštnega vlaka pri Orehovi vasi pri Mariboru Andrej Ogrinc 30 let star, mi zarski pomočnik doma iz Požege občina Ješenca. Glavo mu je popolno razbilo. Pripekljali so ga v mrtvašnico v Slivnico.

Sneg zapadel je včeraj in danes po noči hibe vzhodno od Ljubljane.

Hrvaške novice. Preki sod v Zagrebu je odpravljen. — Gledališka sezona se v Zagrebu prične 20. t. m. z vel. dramo angleškega pisatelja Vilsona Barreta »V znaku križa«. — Uredništvo »Hrvaške« je prevzel gospod Fran Polnegović. — Radi protisrbskih demonstracij je dobil pravnik Matej Matica tri tedne zapora. — Iz Karlovice je prišla v Zagreb vest, da je ondi nekdo skozi okno ustrelil na škofa Lamejancoviča iz Veršeca, ko se je škof ravno napravljal. Krogla je samo oplazila škofovo obleko. — Hrvaški sabor bo sklican na 27. t. m. — Nova šolska zgradba pri sv. Ani poleg Jastrebarskega se je zrušila. Smrtno je ranjen poslovodja Bajer.

Zrele jagode je dobil te dni knjigovodja g. Al. Vidic na Jančem.

Slovenske šole v Trstu. Kadarkoli očitaš Lahom, da delajo tržaškimi Slovencem največjo krivico, ker jim nočejo dati slovenskih šol, odgovore ti v svoji laži-liberalnej navghanosti prav farizejsko: »Se preveč trosimo za slovenske šole, kar celih deset jim jih vzdržujemo v tržaški okolici. To vender dokazuje, da smo Slovencem še več, nego pravični.« In naša vlada veruje takemu zatrdilu, srečna je, da se znajo njeni ljubljenski tako lepo odrezati. In ta odgovor ponavljajo prav resnim obrazom laški državni poslanci in najdejo ljudi, ki jim verujejo v državnem zboru na Dunaju. Zakaj pa skrivajo ob takih prilikah, da tisočem slovenskih otrok v mestu samem nočejo dati šole? Zakaj molče o tem, da so po vsej slovenski spodnji okolici ustanovili laške otroške vrtce, kamor love slovenske otroke? Zakaj skrivajo krivične laške paralelke na slovenskih šolah v spodnji okolici? Zakaj molče o tem, da ne ustrezajo že več nego desetletni prošnji za slovensko šolo v Gropadi? Zakaj ne naznanjajo svetu, da na mesto šolskih voditeljev morejo le taki, ki so se že izkazali smrtni sovražniki Slovencem in ki so najhujši laški iredentariji? Zakaj molče o tem, da značajne slovenske učitelje preganjajo in ako jim že drugega ne morajo storiti, jim pa odtegujejo petletnice? Zakaj molče o tem, da je na vseh slovenskih šolah laški jezik obligaten predmet? Zakaj ne povedo, da morajo učitelji vse spise, zapisnike sestavljati v laškem jeziku? In povedo naj, da so celo šolska spričevala, katera dobe slovenski otroci na okoličanskih šolah, najprej in sicer debelo tiskana v laškem jeziku in na drugem mestu šele v slovenskem jeziku, ki pa ima kakor v zasmehovanje vse polno tiskovnih pomot. Kje so torej slovenske šole v pravem pomenu besede, laški laži-liberalci?

Pokažite nam samo en slovenski napis na slovenskih šolah v tržaški okolici, a tega ne morete, ker na vseh stoji »Civica scuola popolare«. — To nam povejte, laški laži-liberalci!

Umrla je danes zjutraj 8. šolska sestra Baptista Fajfar v Repnjah. Pogreb bo jutri popoldne ob 3. uri. N. v m. p.

Ljubljanske novice.

Vulkan v Vegovih ulicah. V Vegovih ulicah udri se je včeraj zvečer cestni kanal. Dotični prostor so ogradili in razsvetlili. Pri udrtu kanala pa se je tudi poskovala plinova cev in ker se ni ta nedostatek dovolj hitro odpravil, je puhtel plin iz cevi in se slednjič pri luči svetilke užgal in začel s plamenom goriti. Nad plinovo cevjo je bila vodovodna cev, ki se je vsled vročine začela topiti in je končno tudi puščala vodo. Čula so se opetovano detonacije, na kar so mnogoštevilni gledalci prišli bežati na vse strani. Iz zemlje je plamen visoko švigal in nekatere ženske so že mislile, da se je odprl — vulkan. Stranke v bližini se niso upale spati, samo pri Lahu so vinski bratci krepko pili naprej. Semtertje so se prišli norčevati iz tistih brijtnih ljubljancov, ki so plinov ogenj polivali z vodo, misleč, da ga bodo udušili. Do dveh po noči so delali delavci, da so popravili cevi.

Pečen kapun na policiji. Magistratni sluga Krivic je našel včeraj zvečer pri vrtni ograji v Kneževih ulicah pečnega še gorkoga kapuna. Oddal ga je na policijo. Policaji so celo noč poizvedovali, kdo bi bil zgubil pečnega kapuna, in povpraševali, če je bil kje ukraden. Danes zjutraj so kapuna celo razstavili v oknu na stražnici, pa nihče se ni oglašil. Sluga Krivic ima sedaj upanje, da bo jutri kapuna obiral, če se do tega časa le ne zgasi kapunov lastnik.

Ogenj na barju. Včeraj popoldne ob četrti na tri je gorelo v Crni vasi. Gorela je namreč hiša Janeza R. mškarja št. 1 v Crni vasi. Gasilni društvi iz Crne vasi in Ljubljane sta lokalizirali ogenj, tako da ni pogorelo drugega, kot ostreže in nekaj mrve, proti večeru so se udrli stropovi. Gospodarsko poslopje je bilo v nevarnosti, pa se je srečno obvarovalo. Pogoreleča žena se je ognja tako prestrašila, da se doigo ni zavedla. Ogenj je nastal po vnetih sajah. Pod streho je bilo 200 met. stotov mrve, Romškar je bil zavarovan za nekaj čez 2000 kron.

Defraudanta prišli. Ivan Jerič iz Trebnjega je bil v slednjem letu v Hrušici za natakarija. Včeraj je odšel iz službe in vzel seboj 136 kron, katere je bil v nedeljo skupil. Žandarmerija ga je takoj zasledovala. Včeraj zvečer pripeljal se je Jerič z gorenjskim vlakom v Ljubljano. Stražnik na kolodvoru ga je poznal in prijel. Dobil je še pri Jeriču 82 kron, vse drugo je bil že med potjo iz Hrušice do Ljubljane zapravil. Jerič je moral v zapor k deželnemu sodišču.

Umrla je v Siški hišna posestnica gospa Ivana Kostelac, sestra tukajšnega čevljarskega mojstra g. Alojzija Kunsta. Pogreb je bil danes popoldne.

Mraz na gimnaziji. Prav po nepotrebnem varčuje glavno vodstvo l. državne gimnazije. Včeraj v hudem mrazu so bile šolske sobe nezakurjene. Pričakujemo od slavnega vodstva, da bo popravilo ta nedostatek, ki je zelo kvarljiv za zdravje dijakov, da jim ne bo treba prezebati v šoli.

Tatvina. Pred dnevi je bila pri zidarju Ant. Bergantu, stanujočem na Trnovskem pristanu, iz Kreutzerjeve hiše na Marije Terzije cesti iz tankaj spravljenega kovčega vkradena obleka. Tudi perila mu je manjkalo.

S ceste. V Šolskem drevoredu je našla neka ženska denarnico, v kateri je bilo več kron. — Pred rotovžem je bil včeraj zgubljen črn dežnik.

Za Valvazorjev spomenik, ki bo postavljen pred dež. muzejem, je kipar g. Gangl te dni dovršil Valvazorjev kip, ki bo ulit v bron visok 3 metre 40 cm. Gosp. Gangl je prišel zopet v Ljubljano, da prevzame pouk na obrtni šoli.

Iz bolnice. Josip Trošt, 8 let star, posestnik sin, Klučevica občina sv. Križ, se je dne 15. t. m. doma igral z nabasano patrono, katera se je vžgala in razletela in odtrgala dečku na levi roki tri prste. — Marija Strukelj, 30 let stara, stanujoča na Poljanski cesti št. 96, je v soboto zvečer na Poljanskem nasipu padla in si desno nogo spahnila. Pripeljali so jo v bolnico.

O nesrečni smrti železniškega sprevodnika Jeraja, ki se je zgodila v Sežani, in o kateri smo sporočili včeraj, se še poroča, da sta trupla bili odrezani obe nogi in ena roka, tudi po glavi in obrazu je bilo zapaziti več ran. Pol ure za tovornim vlakom, raz katerega je padel Jeraj, sta prihajala v Trst dva stroja, katera sta šla preko Jerajevga telesa. Na tržaškem kolodvoru so včeraj na dotičnih strojih tudi res zapazili krvave sledi.

Obdukcija mrtve deklice Včeraj so zdravniški obducirali Marijo Karličovo, 2 leti staro hčerko Jere Karličeve v Kladskih ulicah št. 17, katero je v soboto mati našla mrtvo v postelji in so ljudje govorili, da se je zadušila. Obdukcija je pokazala, da je deklica umrla naravne smrti.

Odhod vojakov v Bezuljak. Dne 23. t. m. odidejo iz Ljubljane nadomestni rezervisti 17. polka in lovekega bataljona k strelnim vajam, ki se vrše 25. t. m. Prenočili bodo v Borovnici. Koncem meseca gredo ti rezervisti na dopust.

Burja je nočoj na Vodniškem trgu podrla tri kramarske štante.

Najden denar. Gostilničar I. Pogačnik v Miklošičevih ulicah je našel včeraj v svoji gostilni žensko nogovico, v kateri je bil zavrt denar.

V Ameriko. Danes ponoči je od tukaj odpotovalo 91 oseb v Ameriko.

Društvena godba priredi danes, t. j. 18. t. m. ob 9. uri zvečer v prostorih kavarne »Austria« koncert. Vstopnina 40 v., častiti člani so vstopnine prosti.

Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 939 konj in volov, 286 krav in 70 telet, skupaj 1295 glav. Kupčija je bila dokaj živahna. Kupci so prišli, kakor navadno, iz tujih dežel.

Sneg je danes popoldne pobelil ljubljanske ulice. Popoldne je pričelo prav vstrajno mestu.

Izgubljeno perilo. Na Poljanski cesti je včeraj zvečer zgubila Marija Loboda iz Bizovika zavoj vmazanega perila od svojih strank v mestu. Nekaj perila je bilo zaznamovanega s črkami A. K.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče.

Danes zvečer igrajo narodno igro »Zajčkov hčere«. Veliko ulogo ima g. režiser Verovšek. — V četrtak se prvič poje opera »Dalibor«, v kateri poje naslovno ulogo novoangaževani junaški tenorist g. Fr. Vlček.

Izpred sodišča.

Nevarni nepoklicani gostje. Delavci Martin, Stefan in Janez Kralj iz Gradišča, potem Jožef in Jurij Urmač iz Loke pri Mengšu so zrelti ptički, ki so se 28. sept. pripodili iz Višnarjeve gostilne za Andrejem Rujzelnom, ki je pred njimi bežal v Počivavškovo gostilno v Hrušici. Tu so začeli brez vsacega povoda razbijati steklenice, kozarce, vrčke in drugo hišno orodje metati v bližnjo gostilniško sobo ter so s tem napravili gostilničarju občutno škodo, drugim navzočim gostom pa velik strah; v nekega gosta je priletel vrček, ter ga zadela v prsi. Nato so se oborožili z odbitimi nogami stolov, razgrajali in grozili pred gostilno, Martin Kralj pa je udaril Janeza Kavalarija po hrbtu in po nosu ter ga nevarno rnil. Zaradi tega nečutenega brez povoda surovega ravnanja bili so obsojeni in sicer Martin Kralj na 2 leti, Janez Kralj na 15 mesecev, Jurij in Jožef Urmač vsak na 1 leto, Jožef Kralj pa na 8 mesecev, vsi z 1 postom in trdim ležiščem vsakih 14 dni poostrene težke ječe.

Očeta tepel je Tone Boštjančič, posestnik iz Podstenja. Valed nastalega prepira podrl je sin očeta na tla, ga suval ter ga lahko rnil na čelu in spodnji ustnici. Dejanje Boštjančič priznava; obsojen je bil na 14 dni ječe.

Drma tatvica in sleparica je Katarina Jereb, kočarja hči iz Otaleža. Meseca marca 1900 je v Vevčah Jerneju Strausu vzela srebrno žepno uro in dežnik, avgusta meseca lanskega leta je pa v Medvodah na Koroškem gospodarju, pri katerem je žela, vzela listino z vsebino 210 K. Prislepčila si je tudi razno obleko, denar in druge reči na jako zviti način. Klatila se je po Kranjskem, Koroškem in Stajerskem. Sodni dvor jo je obsodil na 18 mesecev težke ječe, ob enem pa tudi izrekel, da se da pod policijsko nadzorstvo.

Svojo mater umoril. Porotno sodišče v Mariboru je 30letnega Jožefa Bračko, ki je svojo mater tako osuval s čevlji, da je vsled tega umrla, obsodilo na osem let težke ječe. Obravnava se je vršila v novi porotni dvorani.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Državna zbornica — gledališče. Staro poslopje ogrskega državnega zbora bodo preuredili za gledališče. — Roparji na Laškem. Pri lovu na roparja Barzilona so doslej vjeli 200 oseb. Med drugimi so kot roparje sokrivce zapeljali štiri župane in bogatega markiza di Cordova. — Bojkot na vseučilišču. Lvovski vseučiliščniki groze, da bodo novega profesorja filozofije bojkotirali, ako ne bo imenovanja na to mesto dr. Kozłowski, katerega si žele. — Pomota milijonarjev v Ameriki. Amerikanski kralj jekla Schwab je te dni potoval po Laškem. Za pot iz Benetk v Milan si je naročil poseben vlak. Že-

lezniška uprava mu je za to zaračunila 2000 lir. Schwab je namestu lir razumel livre in je mirno položil na mizo 2000 funtov šterlingov (40 000 mark). Kako se je začudil, ko je dobil nazaj »malenkost« 38.000 mark. — Konkurz s sedmimi milijoni mark je napravila v Vejele velika trgovina z lesom Herold. Ravnatelj Heger je pobegnil. Sumijo, da je vzel seboj nekaj milijonov. — Društvo kneginj za pospeševanje in npravnosti se je ustanovilo na Nemškem. 71 v tem društvu zbranih kneginj hoče delovati za zboljšanje npravnosti v javnem življenju. — Trije otroci zgoreli. V Ernhaly sta pustila zakonska Csiri svoje tri otroke same doma. Otroci so zažgali šop slame, obleka se jim je vnela in vsi trije so zgoreli. Ko sta prišla oče in mati domov, našla sta ožgana trupla svojih ljubljencev. — Slona zastrupili. Znano je, da so Barnum & Bailey-jevega velikega slona »Toma« morali usmrtiti. »Toma« so zastrupili. Dali so mu med zmešanih 600 gramov ciankalijs. — Priprave za štrajk v Belgiji. Kongres premagarjev v Hornau je sklenil ukreniti vse priprave za splošni štrajk belgijskih premagarjev. V vseh premogovniških okrožjih so bila zborovanja ter pojavi za doseg 8urnega delavnika in rente za starost. — Zopet žrtev igranja. V Monte Carlo se je ustrelil impresarij Bovi, ki je zgubil 185.000 frankov. — Francoske kronske diamante, ki so vredni 12 milijonov frankov, nameravajo prodati na korist ustanove za onemogle delavce. Pravijo, da bo sedaj parlament sprejel ta predlog. — Dunajska policija je prišla tatinsko družbo, ki je zadnji čas vlomila na raznih krajih. V stanovanju aretirancev je policija našla celo zalogo za vrome potrebnega orodja. — Pomota policije. Včeraj je policija v Bruslju aretirala Keir Hardie, člana angleške spodnje zbornice. Policija ga ni poznala in ga je dolžila, da je v zvezi z napadom na kralja. Ko se je legitimiral, so ga izpustili. — Odstopil je rektor praške univerze prof. dr. Bachmann. — Napad na bankirja. V bančni urad Weinküper v Varšavi je prišel včeraj neki mož in je ustrelil na bankirja in njegovega pomočnika. Oba sta ranjena. — Žensko ognjeglasno društvo imajo v mestu Cambridge na Angleškem. — Berač hišni posestnik. Hrvat Peter Modrič, ki je pred leti odšel v Ameriko in nastopal ondi kot berač, ima v Zagrebu sedaj dve hiši in v Hobokenu tudi dve hiši, katerih vrednost znaša pol milijona dolarjev. Modrič ima sedaj v New Yorku prenočišče za berače.

Vodovod. Mestna občina Ivančice pri Brnu je v svoji seji dne 31. okt. t. l. sklenila zgraditi vsem zahtevam ustrezajoč vodovod in je vsa dela ter izvršitev sklepa izročila dobro znani tvrdki Art. Kunz, c. kr. dvornemu zalagatelju v Mor. Hranicah.

Kaj se pojavlja na zborovanju gostilničarjev v Stuttgartu? Na nekem zborovanju gostilničarjev v imenovanem mestu so vsprejeli nastopno resolucijo: »Zborovanje, obiskano od kakih 150 gostilničarjev iz Stuttgarta in okolice, ki se je bavilo s pomankanjem mesa in z odredbami proti istemu, se pridružuje v vseh točkah prizadevanjem za otvoritev mej za klavno živino in posebno za avinje, kakor se na zborovanjih gostilničarjev pojavljajo na mnogih krajih nemške države.«

Madžari v XIX. stoletju. Na Mažarskem se silno jeze nad knjigo benediktina dr. G. Cziburza, kateri trdi, da zadnja generacija mažarska nima nobenega talenta. Prej so imeli Deáka, Liszta, Madacha, Kosutha, Petőfija, Eötvösa, Jokaja itd. Zdaj imajo pa same štreberje. Sicer jih je tudi več od teh, ki jih Cziburz prišteva Mažarom, slovenskega rodu; tem bolj je torej značilna ta sodba rojenega Mažara o sedanjem rodu mažarskem.

Smetana v Antverpah V flamskem gledališču v Antverpah je dosegla velik vseh Smetanova opera »Dalibor«. Nekateri listi so pri tej priliki Čeha Smetana proglasili za — Mažara. V francoskem tamošnjem gledališču pa niso predstavliali še nobene Smetanove igre. Francoski list »La Métropole« to opravičuje s tem, da so leta 1897 igrali Smetanovo opero »Mučenik«, a ta je žalostno propadla. Prav je na to odgovoril flamski list »De Nieuwe Gazet«, da ni Smetana zložil nobenega »Mučenika«, ampak Italijan Samara. Tako se včasih ljudje na svetu — motijo!

Žid v cerkvi. V Florenci kratili so v cerkvi Sv. Ivana Zinetti-jevega otroka. Zinetti je voditelj orkestra v tamošnjem gledališču. Za botra je bil tenor Elvino Ventura, ki poje v istem gledališču. Sedaj so šele izvedeli, da je Ventura Žid.

Povrnili se je v cerkev. Pred 20. leti je hotel v Rimu grof Campello vprizoriti »stara-katoliško« odpadništvo po zgledu nemških agitatorjev za »narodno cerkev«. Iz Rima je šel v zgornjo Italijo, pa ni nikjer nič opravil. Njegovo ime se je čisto pozabilo. Zdaj pa je prišla iz Rima vest, da se

je odpovedal svojim zmotam in je zopet sprejel v cerkev. S tem je »starokatoliška« heretika v Italiji kondamna.

Ruski listi hvalijo svečano praznovati 200letnico, odkar je bil ustanovljen prvi ruski časopis.

Večerja v gledališču. Anglijska kraljica si je dala prinesiti večerjo v ložo. Ker zgledi vlečejo, so nastale v angleških »višjih« krogih jako važne debate, ali se naj vpelje moda, večerjati med predstavo v ložah ali ne. Zagovorniki te mode se sklicujejo na to, da je tudi kronski pretendent Jakob Edvard Stuart jedel v gledališču.

Tolstega „Vstajenje“ je dramatisiral pisatelj Batulic. Ruska diplomacija se trudi, da bi pariška policija to igro prepovedala.

Nemške univerze — ruski policaji. Nemške univerze so storile nekaj, kar kaže pač jako malo smisla za toliko hvalisano akademično svobodo. Prišlo je namreč na nemške univerze mnogo dijakov, ki so izključeni z ruskih vseh učilnic radi zadnjih nemirov. Korporalska natura ruska se je takoj oglašila v nemških rektorijih in ponudila so se Rusiji za — policiste, ki nadzirajo politično vedenje ruskih dijakov. V Darmstadtu je pa rektor kar izključil več Rusov, češ: »Kdor je v Rusiji relegiran, tega tudi na Nemškem ne rabijo«.

Obrambna društva. Katoliški duhovniki na Nižje in Gorenje-Avstrijskem imajo svoje »Obrambno društvo«, katero je zdaj prisililo nasprotno liste, da so prinesli 120 popravkov, v katerih je zavrženih okoli 700 laži. So pa nemški, tudi židovski listi, toliko honetnejši od »Slov. Naroda«, da jih ni treba za vsak popravek tožiti.

Iz Belgrada poročajo: »Beogradske Novine« pripovedujejo o 250 Hercegovcih, ki so prišli iz Nevesinja v Srbijo iskat si dela. Ker pa niso našli dela, vrnilo bi se radi domov, a bosenska vlada je prepovedala tem revežem vrniti se čez mejo, dasi imajo vse papirje v popolnem redu. Hercegovci so že večkrat protestirali pr. ti temu; mnogo od njih ima svoje družine v domovini; vsi so brez zaslužka.

Društva.

(Vabilo k predstavi,) katero priredi katoliško izobraževalno društvo svetega Jožefa v Trzinu v nedeljo dne 23. novembra 1902 v prostorih gospoda Henrika Dobrina (na Skali). Na splošno željo: 1. Tri narodne pesmi. 2. Igra: »Sinovo maščevanje« ali »Spoštuj očeta«. Igra v treh dejanjih. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Za neude: I. sedež 80 vin., II. sedež 60 vin., stojišča 40 vin. Za ude: I. sedež 60 vin., II. sedež 40 vin., stojišča 30 vin. — K obilni udeležbi prijazno vabi odbor.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Dunaj, 18. nov. Cesar bo še nekaj dni ostal v Schönbrunn, dasi so, kakor trdijo, reumatične bolečine popolnoma ponehale.

Dunaj, 18. nov. Cesarju so minule vse bolečine, vendar bo nekaj dni ostal še v Schönbrunn.

Dunaj, 18. novembra. Cesar je ponoči čutil velike bolečine, vendar se zdravljenje moralno razvija. Dan zopetnih avdijence se naznani.

Dunaj, 18. nov. (C. B.) Zbornica nadaljuje razpravo o nujnih predlogih glede dogodkov ob volitvi v okraju Favriten. Prvi govori Schuhmeier kot glavni contra-govornik.

Dunaj, 18. nov. (C. B.) Schuhmeier je ostro kritiziral postopanje policije in kršč. socialcev. — Nato je glavni progovornik Pattai utemeljeval predlog kršč. socialcev v isti zadevi.

Dunaj, 18. novembra. Situacija se je zopet poslabšala vsled krivde Nemcev. Körber je hotel dati Čehom notranji češki uradni jezik, Nemcem pa druge važne koncesije, tako volivne kurije za dež. zbor in okrajno razdelitev. Danes je imela nemška liberalna stranka o tem posvetovanje in je vse te predloge odklonila. Izjavila se je, da je izključena jezikovna rešitev naredbenim potom in da nikakor ne pripusti, da bi Körber iz vsega prepornega vprašanja jemal samo nekatere točke.

Dunaj, 18. nov. Nekateri listi poročajo, da bo vlada sklicala še konferenco zastopnikov vseh strank. Ako bo ostala ta konferenca brezuspešna, bo zasedanje še tekoči teden odgodila. Nekateri listi pravijo, da bo državni zbor razpuščen, drugi pa zopet pravijo, da bo zasedanje le odgodeno, nakar takoj nastopi nova vlada.

Dunaj, 18. novembra. Danes se vrši tu shod avstrijskih gostilničarjev. Tudi Ljubljana je poslala svojega zastopnika, ki je v predsedstvu. Sklenilo se je odločno zahtevati, da pivo v steklenicah smejo prodajati samo gostilničarji.

Dunaj, 18. nov. Sodišče je v pravdi Wolfovi določilo, da »Ostdeutsche Rundschau« mora dovoliti vpogled v njene račune.

Trst, 18. novembra. Uslužbeni po trgovinah drobnarije imeli so shod, na katerem so sklenili, da morajo biti vse prodajalnice od 24. t. m. že ob 7. uri zvečer zaprte. Ako do tedaj ne privoli vso trgovci v to, skliče se 27. t. m. shod, na katerem se odločijo za štrajk. V slučaju, ako prično stavkati težaki, pridejo zopet vojaki iz Gorice v Trst.

Gradec, 18. nov. Občinske volitve za III. razred se vrše ob veliki udeležbi. Soc. demokratje napenjajo vse sile, da bi prodrli. Volitev se zaključijo ob 5. uri popoldne.

Žatec, 18. nov. Mestni svet bo oddal izjavo, s katero bo zahteval, naj se mesto sodnega adjunkta podeli Nemcu. To umešavanje obč. zastopa v imenovanja češki listi smešijo.

Berolin, 18. nov. V Pireju (Grško) umorili so dva nemška pomorščaka vojne ladije »Loreley«. Truplo jednega so našli, drugega še ne.

Danes ob pol 8. uri zvečer javno predavanje

v veliki dvorani
„Katoliškega doma“.
Predava g. dr. Jož. Debevec.

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 506-2 m, srednja račniška 736-0 m

čas opazovanja	stanje barometra v mm.	temperatura po Celsiusu	vetri	nebo	padavine v 24 urah
17. 9. zveč.	741.5	-1.5	m. svzh.	oblačno	
18. 7. zjut.	742.0	-4.2	m. svzh.	oblačno	0.1
2. popol.	743.4	-4.9		sneg	

Srednja večerajša temperatura 0.7°, normale 3.2°.

Žitne cene
dné 17. novembra 1902.
(Termin.)
Na dunajski borzi:
Za 50 kilogramov.

šenica za spomlad	7.68	7.69
Rž za spomlad	6.84	6.85
koruza za maj-junij 1903	6.88	6.89
Oves za pomlad	6.68	6.69

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	7.55	7.56
Rž za april	6.55	6.56
Oves za april	6.38	6.39
koruza za maj (1903)	5.77	5.78

(Efektiv.)
Dunajski trg.

Pšenica banska	7.85	8.30
južne tel.	7.55	7.90
Rž	6.65	6.95
ječmen	6.10	7.25
ob Tisi	6.10	7.75
koruza ogerska	7.15	7.25
čikvanti	6.90	7.10
Oves srednji	6.65	6.85
fišol	6.75	14.00

Dunajska borza

dné 18. oktobra.

španski državni dolg v norah	101.1
španski državni dolg v srebru	100.35
avstrijska zlata renta 4%	120.6
avstrijska kronska renta 4%	100.10
ogerska zlata renta 4%	120.55
ogerska kronska renta 4%	97.55
avstro-ogerske bančne delnice, 500 gld.	15.66
švedske delnice, 160 gld.	66.3
švedski drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	116.95
20 mark	23.41
50 frankov (napoleonor)	19.07
avstrijski bankovci	95.15
100 cekini	11.33

Zahvala.

1305 1-1

V Žužemberku se je zgradil na d. snem bregu Krke prepotreben vodovod, katerega zgradba se je izpeljala vsa le s prostovoljnimi darovi. Podpisano trško predstojništvo šteje si v dolžnost, se javno zahvaliti vsem p. t. dobrotnikom kateri so s kakim darom zgradbo omogočili, posebno pa se zahvaljujemo velesl. dež. odboru, kateri je v ta namen daroval 1200 kron, veleslavni posojilnici v Žužemberku (trgu) za darovanih 300 kron, veleslavni kranjski hranilnici za darovanih 200 kron; dalje sl. zavarovalnici »Wechselstige« v Gradcu za 60 kron, in banki »Slavija« za 50 kron. Tudi se zahvaljuje trško predstojništvo vsem dobrotnikom v Žužemberku, kateri so v ta namen kaj darovali, zlasti pa še tistim, kateri od tega vodovoda nobene koristi ne bodo imeli.

Trško predstojništvo v Žužemberku.
dné 17. novembra 1902.

Znana Graškova gostilna

v Kamniku tik farne cerkve se tako odda za več let v najem 1301 3-1
Ponudbe dr. Krautu v Kamniku.

Mizarske pomočnike,

izurjene v stavbenem in pohištvenem mizarstvu, sprejme v trajno delo in

učenca

v poduk
Matko Malovič,
1302 3-1 mizarstvo s stroji
v Novem mestu.

St. 13.068

Razglas

Dne 2. januarja 1903, ob 10. uri dopoldne se bo vršilo v deželnem dvorcu (na Kongresnem trgu) XV. žrebanje obveznic 4% kranjskega deželnega posojila.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 8. novembra 1902.

FERSAN-CACAO

je železnato redilno in krepično sredstvo ter kri tvorilno in živce krepično, prijetnega okusa in lahko prebavno. — Blagovoli se vprašati zdravnika.

Glavna zaloga za Kranjsko: Jos. Mayr, lekarna „pri zlatem Jelenu“ v Ljubljani.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!
Nad 300.000 v rabi
Svetovnoznani
Nad 500 prvih odli k.

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 14 različnih velikostih, ki posnemajo od 40—2000 litrov v eni uri.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in za par, pa tudi vsi drugi stroji in priprave za mlekarstvo.

Popolna naprava za led in hlajenje za mlekarne, pivovarne, klavnice in mesnice, pa za čokoladnice, od 450 do 300.000 kalorij. Najcenejša in najpopolnejša hladilnica.

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj, XVI., Ganglbauerstrasse 29.

Podružnice: Budimpešta, V., Bathory utca 4; Praga, Petrova ulica 23-II.

Zaloga za južne dežele: v Gradcu, Annenstrasse 26.

Čeniki, podučne brosure, proračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svēt se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahleva naj se naš strokovni list „Alfa-Mittheilungen“ brezplačno.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Posode za prevažanje mleka brez gumij.

Na kup in prodaja
vse vrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanja za zube pri žrebanju, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promesse za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Stroßgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.
134 125